

Οι Θέσεις του Συνασπισμού για τη βία με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις

Εισαγωγή

Για τη προσέγγιση του θέματος της βίας με αφορμή αθλητικές εκδηλώσεις, είναι αυτονόητο ότι καταρχήν πρέπει να διατυπώσουμε την αναλυτική μας μέθοδο και τα μεθοδολογικά μας εργαλεία. Πρώτον, κατανοούμε το αθλητικό θέαμα ως κοινωνικό φαινόμενο στη σύγχρονη εποχή, το οποίο παράγει ιδεολογίες και διαπλέκεται με άλλα κοινωνικά φαινόμενα, διαμορφώνοντας στάσεις ζωής και συμπεριφορές. Δεύτερον, αντιλαμβανόμαστε το ρόλο που παίζει στην εξέλιξη του αθλητικού θεάματος η εμπορευματοποίηση και οι πολιτικές του ακραίου φιλελευθερισμού στον «υψηλό» αθλητισμό, σε συνδυασμό με το ρόλο των μέσων μαζικής ενημέρωσης και άλλων μεγάλων επιχειρηματικών συμφερόντων.

Τρίτον, δεχόμαστε ότι ο αθλητισμός διατηρεί και τη δική του «σχετική» αυτοτέλεια, επομένως δεν πρέπει να μας διαφεύγουν οι μηχανισμοί που λειτουργούν στο εσωτερικό του.

Κατ' αυτό τον τρόπο αποφεύγουμε τη μονομέρεια που επικρατεί στις αναλύσεις «ειδικών» για το θέμα της βίας στα γήπεδα, αναλόγως της σκοπιάς από την οποία καθένας προσεγγίζει το πρόβλημα (φιλοσοφική, κοινωνιολογική, εγκληματολογική, ψυχολογική), βγάζοντας τα αναγκαία πολιτικά συμπεράσματα και αναπτύσσοντας πολιτικές δράσεις που είναι και το ζητούμενο.

Η βία στα ελληνικά γήπεδα

Μπορούμε να θεωρήσουμε τη βία στα γήπεδα ως ένα μέρος της γενικότερης κοινωνικής βίας που αναπτύσσεται στις σύγχρονες κοινωνίες. Δίνουμε την πρέπουσα έμφαση στα γενικότερα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτικά αίτια. Αναζητούμε τις αιτίες βίαιων γεγονότων στα ελληνικά γήπεδα στα προβλήματα της ζωής των νέων ανθρώπων, ανεργία, ανασφάλεια, αποξένωση κ.ά.

Ειδικότερα όμως μας απασχολούν τα εξής ερωτήματα:

- Γιατί ειδικά στον ελληνικό αθλητισμό τα προβλήματα βίας βρίσκουν γόνιμο έδαφος και εκφράζονται τόσο έντονα;
- Ποιο ρόλο παίζουν οι ιδιαιτερότητες του ελληνικού αθλητικού συστήματος;
- Πως εξελίχθηκε ιστορικά αυτό το σύστημα και πόσο αρνητικό ρόλο έχουν παίξει οι πολιτικές των δυο κομμάτων ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. που το διαχειρίστηκαν;
- Ποια είναι η κατάσταση σήμερα;

Το ίδιο το ελληνικό αθλητικό σύστημα είναι πεδίο ανισοτήτων και δημιουργίας αντιθέσεων

Ο αθλητισμός στην Ελλάδα δεν αποτελεί στοιχείο της κοινωνικής πολιτικής και του κράτους πρόνοιας, όπως συμβαίνει για παράδειγμα με την παιδεία και την υγεία. Οι πολιτικές των δυο κομμάτων οδηγούν στη γέννηση αντιθέσεων και ανισοτήτων. Άλλοι αθλητικοί φορείς ενισχύονται οικονομικά κι άλλοι όχι. Άλλοι έχουν ασυλία και επιείκεια απέναντι στην αθλητική νομοθεσία και σ' άλλους ο πέλεκυς πέφτει βαρύς. Άλλοι εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητά τους, με την πολιτεία να τους χαρίζει εκτάσεις προνομιακά, να νομοθετεί υπέρ τους και να τους κτίζει γήπεδα, ενώ άλλοι δεν έχουν στον ήλιο μοίρα. Σε άλλους χαρίζονται χρήη και σ' άλλους όχι.

Η αναξιοπιστία που χαρακτηρίζει τον ελληνικό αθλητισμό συνολικά, στην περίπτωση του επαγγελματικού σκέλους του παίρνει διαστάσεις πραγματικού πολέμου συμφερόντων, μέρος του οποίου γίνονται και οι φίλαθλοι μέσα από ιδιόμορφους κοινωνικούς μηχανισμούς (ταύτιση με την ομάδα κλπ).

Επιπλέον, όλο το ελληνικό επαγγελματικό ποδόσφαιρο είναι προσανατολισμένο στο πρόσκαιρο κέρδος αδιαφορώντας για τις υποδομές και την κατάσταση των γηπέδων.

Οι σύνδεσμοι φιλάθλων και το επαγγελματικό ποδόσφαιρο

Πολύ συζήτηση γίνεται για τον ρόλο των συνδέσμων φιλάθλων. Ακόμα περισσότερη για το ορθόν της αναστολής λειτουργίας τους με υπουργική απόφαση. Ας αφήσουμε προς το παρόν τη νομική και συνταγματική πλευρά της υπόθεσης. Καταρχήν οφείλουμε να εντοπίσουμε τις γενεσιουργές αιτίες ύπαρξης των συνδέσμων. Σε ποια ιστορική περίοδο δημιουργήθηκαν. Πως και ποιες ανάγκες κάλυψαν, πως μεταλλάχθηκαν και γιατί ξέφυγαν από κάθε έλεγχο. Και να απαντήσουμε σε άλλο ένα κρίσιμο ερώτημα: γιατί χθες και σήμερα οι νέοι άνθρωποι έχουν την ανάγκη να οργανωθούν σε ένα σύνδεσμο φιλάθλων, τι ανακαλύπτουν ειδικά εκεί και όχι σε άλλες συλλογικότητες, πολιτικές οργανώσεις κλπ.

Φυσικά κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί ότι μια διοικητική απόφαση κλεισίματος κάποιων ενώσεων οπαδών λύνει το πρόβλημα, όσο οι κοινωνικές αιτίες δημιουργίας τους είναι υπαρκτές.

Σε αυτή λοιπόν τη βάση μπορούμε να διακρίνουμε τρεις φάσεις στη διαδρομή των συνδέσμων.

1^η Φάση **Η εμφάνιση των συνδέσμων φιλάθλων.**

Οι σύνδεσμοι φιλάθλων εμφανίζονται τη δεκαετία του '60-70, πρώτον, όταν οι φίλαθλοι αδυνατούσαν λόγω των αντιδημοκρατικών περιορισμών και αργότερα της χούντας να γίνουν μέλη στα αθλητικά σωματεία, άρα η δημιουργία «παρασυλλόγου» υποκαθιστούσε την ανάγκη διατήρησης άμεσης σχέσης με το σύλλογο μέσα από τον οποίο είχαν επιλέξει να υλοποιήσουν την κοινωνική τους ένταξη. Δεύτερον, επειδή αυτή η προνομιακή σχέση τους βοηθούσε να εξασφαλίσουν το εισιτήριο του αγώνα, σε μια περίοδο μεγάλου ενδιαφέροντος για το ποδόσφαιρο.

2^η Φάση **Εμπορευματοποίηση ποδοσφαίρου και ίδρυση ΠΑΕ**

Σημείο καμπής ήταν η εμπορευματοποίηση του ποδοσφαίρου το 1979 και η δημιουργία των ΠΑΕ. Οι ιδιοκτήτες των ΠΑΕ έλεγξαν, διαμόρφωσαν κι εκμεταλλεύτηκαν το δίκτυο των συνδέσμων οπαδών. Για γνωστούς πολιτικούς και οικονομικούς λόγους. Δημιουργήθηκε μια αλυσίδα συμφερόντων μέσα και γύρω από τους συνδέσμους, στο οποίο περιλαμβάνονται εκδρομικά γραφεία, μάντζερ αθλητών, μέσα μαζικής ενημέρωσης. Βάση αυτής της αλυσίδας ήταν το εισιτήριο. Δηλαδή η δυνατότητα που έδωσαν οι ΠΑΕ σε συνδέσμους να διαχειρίζονται και να πωλούν εισιτήρια των αγώνων με καπέλο, γεγονός που οδήγησε στη μαζικοποίησή τους και την μεγιστοποίηση των οικονομικών συμφερόντων των ηγεσιών αυτών των συνδέσμων. Δεν παραγνωρίζουμε επίσης την εκμετάλλευση των εμπορικών σημάτων των ομάδων από τους συνδέσμους, με όρους παραοικονομίας.

3^η Φάση **Ο πόλεμος του στοιχήματος, τα χρήματα της UEFA και η αναδιάρθρωση των εταιρειών αθλητικού θεάματος**

Ο πακτωλός των εκατομμυρίων ευρώ που ρέει από τα ταμεία της UEFA άρχισε να αλλάζει το σκηνικό και τις διαθέσεις των μεγάλων ΠΑΕ. Η εκμετάλλευση του ποδοσφαιρικού στοιχήματος και γενικά του αθλητικού τζόγου, σήμανε ένα μεγάλο πόλεμο συμφερόντων και πλήρη ανατροπή των όρων του παιχνιδιού. Οι ιδιοκτήτες των ΠΑΕ αντιλήφθηκαν: για να μπει το ελληνικό επαγγελματικό ποδόσφαιρο στην βιομηχανία του θεάματος και να απολάβει τα οικονομικά οφέλη, πρέπει να αναδιρθώσουν τις εταιρείες τους.

Πρώτον, να διαχειρισθούν μόνοι τους με νέες μεθόδους (μέσω internet και κάρτες διαρκείας) τις πωλήσεις των εισιτηρίων.

Δεύτερον, να διοργανώνουν με δικά τους τουριστικά γραφεία τις εκδρομές, κύρια στο εξωτερικό.

Τρίτον, να μην αφήσουν ανεκμετάλλευτη καμιά πλευρά εμπορικής δραστηριότητας (τηλεφωνία, πιστωτικές κάρτες, internet, καλωδιακή τηλεόραση).

Τέταρτον, να προχωρήσουν σε μεγάλα επενδυτικά σχέδια, συνυφασμένα με κατασκευή νέων γηπέδων-πολυχώρων (Καραϊσκάκη-Βοτανικός-ΟΔΔΥ-Ν. Σμύρνη-Ηράκλειο Κρήτης και αλλού).

Βασική προϋπόθεση για την εμπορική επιτυχία της αθλητικής βιομηχανίας, όπως δείχνουν και τα στοιχεία από άλλες χώρες, είναι η πληρότητα των γηπέδων, αλλά και σταδιακή αλλαγή της κοινωνικής σύνθεσης των θεατών. Στην περίπτωση της Ελλάδας η πληρότητα των γηπέδων διακυβεύεται από την ίδια την αναξιοπιστία του ποδοσφαίρου (διοικητικές και οργανωτικές δομές, αθλητική δικαιοσύνη, διαίτησία), από την αθλιότητα των περισσότερων γηπέδων και τα βίαια επεισόδια.

Φτάνουμε λοιπόν στο κομβικό σημείο που έχει δημιουργήσει την αποδιοργάνωση και την ανεξέλεγκτη κατάσταση με τους συνδέσμους. Το «παλιό σύστημα» με τις αντιθέσεις και τα συμφέροντά του βρίσκεται έωλο. Οι ιδιοκτήτες όλων ανεξαιρέτως των ΠΑΕ και ΚΑΕ επιθυμούν να απαλλαχθούν από το τέρας που δημιούργησαν, αλλά χωρίς να αναλάβουν το κόστος. Αντιλαμβάνονται ότι η επιθυμητή για αυτούς αναδιάρθρωση των ΠΑΕ δεν μπορεί να έχει συνδιαχειριστές τις ηγεσίες των συνδέσμων. Έτσι μέρος των οργανωμένων οπαδών αισθάνεται ότι χάνει τα οικονομικά συμφέροντα που είχε. Ταυτόχρονα, ένα άλλο κομμάτι οπαδών, αισθάνεται συναισθηματικά προδομένο από τους «τεχνοκράτες που κατέκλυσαν τους συλλόγους». Ίσως για άλλη μια φορά όπως τη δεκαετία 60-70, μέρος των φιλάθλων αισθάνεται να αποκόβεται από την «ομάδα-σύμβολο». Η ποιοτική διαφορά όμως βρίσκεται στο ότι η ομάδα, τώρα πια δυστυχώς, δεν είναι παρά μια ανώνυμη εταιρεία, η οποία χρησιμοποιεί τα χρώματα και το έμβλημα της ομάδας χωρίς μάλιστα να ανταποδίδει σε αυτή τα οφέλη που της αναλογούν.

Όποιοι πρόεδροι ΠΑΕ επιδίωξαν να βάλλουν τέρμα σε αυτό, βρίσκονται κάτω από τα πυρά των οργανωμένων οπαδών (εκ δεξιών και αριστερών), ως τεχνοκράτες που εισέβαλαν στο ποδόσφαιρο και έχουν σκοπό να «αποϊδεολογικοποιήσουν την ομάδα». Μάλιστα σε αυτό τον κοινό παρονομαστή καταλήγει η κριτική που ασκείται τόσο από συνδέσμους που επηρεάζονται από την ακροδεξιά στοιχεία, όσο και από συνδέσμους στους οποίους έχει παρουσία ο αναρχικός χώρος.

Οι σύνδεσμοι οπαδών συνολικά, αδυνατούν να παρακολουθήσουν τις εξελίξεις και να αναπροσαρμόσουν τη λειτουργία τους στη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Ένας αριθμός από αυτούς αποτελούν χώρο κοινωνικής υποδοχής και αποδοχής ακραίων εθνικιστικών ομάδων και είναι πλέον έρμαιο στη δράση τους.

Με βάση όλα τα παραπάνω η θέση μας για αποκοπή του ομφάλιου λώρου με τα εισιτήρια στους συνδέσμους και κάθε εμπορική εκμετάλλευση είναι κομβικής σημασίας. Η εφαρμογή της μακροπρόθεσμα θα αμβλύνει τα οικονομικά συμφέροντα, άρα θα απομείνουν όσοι έχουν πραγματικό ενδιαφέρον για την ομάδα. Η αναστολή λειτουργίας τους με υπουργική απόφαση αφορά την μόνο την αθλητική τους αναγνώριση και όχι την νομική τους υπόσταση. Αυτό αποσιωπάται επιμελώς από τη κυβέρνηση, ώστε να αποποιηθεί των ευθυνών της για τη μη εφαρμογή του νόμου για τον έλεγχο και την αδειοδότηση των συνδέσμων. Κάτι που πάλι έγκαιρα με ερωτήσεις και στη Βουλή θίξαμε και τους εκθέσαμε με τις απαντήσεις που είχαν δώσει τότε.

Ωστόσο υπάρχει και μια ακόμα σοβαρή παράμετρος: σύμφωνα πάντως με δημοσιεύματα εφημερίδων (Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία 7-4-2007), εάν εφαρμοσθεί η απόφαση για διάλυση των συνδέσμων, θα αφορά το 10-20% των συνδέσμων που λειτουργούν. Δηλαδή θα διαλυθούν οι νόμιμοι. Το 80% των άτυπων club που δρουν ανεξέλεγκτα πως θα ελεγχθεί;

Από τη πλευρά μας και με σχετική αρθρογραφία είχαμε διακρίνει τη διαφορά ανάμεσα στους αναγνωρισμένους και νομικά κατοχυρωμένους συνδέσμους (με καταστατικά, μητρώα μελών κλπ) από τα άτυπα club που λειτουργούσαν με όρους αδιαφάνειας, μη ελέγχου και με παραβατική συμπεριφορά. Φυσικά και ανάμεσα σε αναγνωρισμένους και άτυπους συνδέσμους υπάρχουν υπόγειες διαδρομές και σχέσεις. Το γεγονός της αναγνώρισης ορισμένων δεν σημαίνει ότι είναι άμοιροι ευθυνών ή και χωρίς καμιά παραβατική συμπεριφορά.

Ο κύκλος έκλεισε

Οι σύνδεσμοι οπαδών όπως τους γνωρίσαμε έκλεισαν τον ιστορικό τους κύκλο. Η κοινωνία θα γεννήσει νέες συλλογικότητες φιλάθλων (εξηγήθηκαν παραπάνω οι αντικειμενικές αιτίες). Οι παλιές αιτίες παραμένουν αλλά και νέες δημιουργήθηκαν. Η αδυναμία συμμετοχής των φιλάθλων στα κέντρα λήψης αποφάσεων των ομάδων. Η αποκοπή των ΠΑΕ από τα μητρικά τους ερασιτεχνικά σωματεία. Δεν αρκεί πια η καταγγελία της εμπορευματοποίησης του υψηλού αθλητισμού. Οι νέες ενώσεις φιλάθλων που θα προκύψουν, θα είναι πιο συνειδητοποιημένες μόνο με τη παρέμβαση της αριστεράς. Δεν θα έχουν σκοπό το χειροκρότημα στον «επενδυτή-σωτήρα», αλλά τη διεκδίκηση των δικαιωμάτων των φιλάθλων. Τον έλεγχο στην ακρίβεια των εισιτηρίων. Τον σεβασμό στους φιλάθλους από τις ΠΑΕ. Τις συνθήκες παρακολούθησης του αγώνα. Το δικαίωμα στην ελεύθερη παρακολούθηση ενός θεάματος που θεωρείται κοινό αγαθό, άρα απαιτείται περιορισμός στην εκμετάλλευση από εταιρείες παροχής συνδρομητικών υπηρεσιών. Τη προστασία από αστυνομικά μέτρα που θίγουν τα ατομικά δικαιώματα και προσωπικά δεδομένα, άρα όχι μαζική καταγραφή των φιλάθλων. Που θα αναλάβουν αντιρατσιστικές πρωτοβουλίες, θα αποτελέσουν αντίβαρο στην τυφλή βία.

Και τέλος συλλογικότητες φιλάθλων που θα αγγίξουν τον πυρήνα του προβλήματος, μη αποδεχόμενες το ρόλο του «πελάτη». Θα διεκδικήσουν το δικαίωμα στην δημιουργία ομάδων με άλλες συλλογικές μορφές διοίκησης και κοινωνικής ιδιοκτησίας.

Πολιτική και οικονομική επένδυση στη βία

Με αφορμή τα γεγονότα βίας στα γήπεδα έχει ετοιμασθεί ένα δίκτυο εκτεταμένου φακελώματος των ελλήνων πολιτών, το οποίο σύμφωνα με δηλώσεις του Υφυπουργού αρμόδιου για θέματα αθλητισμού Γ. Ορφανού «θα είναι το καλύτερο στον κόσμο».

Το έδαφος για την αποδοχή του από την ελληνική κοινωνία προετοιμάζεται εδώ και καιρό: εξτρεμιστικές ομάδες χούλιγκαν αλωνίζουν ελεύθερα στις εξέδρες με την ανοχή αν όχι την προστασία αρμόδιων παραγόντων. Δημιουργούμε αρνητικά κοινωνικά αντανακλαστικά και υπέρ κατασταλτικών μέτρων μέσα στα γήπεδα. Δηλαδή σε ένα μαζικό χώρο, που συχνά κυριαρχείται από συντηρητικές, σεξιστικές, ρατσιστικές έως και φασιστικές αντιλήψεις. Σε ένα χώρο από τον οποίο, προς το παρόν, απουσιάζουν οι κοινωνικές αντιστάσεις, δεν υπάρχει καμιά οργανωμένη ιδεολογική διαπάλη.

Διαμορφώνουμε παραπλανητικά το σύνθημα «η βία έξω από τα γήπεδα», συμβάλουμε στη μεταφορά της βίας έξω από τα γήπεδα στις γειτονιές και διευρύνουμε τα συστήματα με κοινωνική συναίνεση παντού. Αυτή είναι η λογική σειρά των πραγμάτων.

Ήδη στις 11-2-2007, έγινε σύσκεψη στο υφυπουργείο αθλητισμού με τη μειοδότη εταιρεία για την επιτάχυνση της εγκατάστασης των δυο συστημάτων: «Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων κάρτας φιλάθλου καθώς και των συστημάτων ελέγχου πρόσβασης αθλητικών εγκαταστάσεων» και «Ανάπτυξη κι εφαρμογή ηλεκτρονικών συστημάτων εποπτείας αθλητικών εγκαταστάσεων (CCTV) στις εγκαταστάσεις τέλεσης αθλητικών διοργανώσεων και δραστηριοτήτων».

Αποτελούν ένα πλήρες δίκτυο, πρώτον, συλλογής πληροφοριών για κάθε πολίτη από τη στιγμή που επιχειρεί να αγοράσει εισιτήριο αθλητικής ή άλλης εκδήλωσης, υποχρεώνοντάς τον να εκδώσει ηλεκτρονική κάρτα φιλάθλου, τη στιγμή που εισέρχεται στην εγκατάσταση, τη στιγμή που κάθεται και συνομιλεί με τον διπλανό του και δεύτερον, αποθήκευσης των στοιχείων σε δυο κέντρα ελέγχου (ΕΚΕ Αθηνών και Θεσσαλονίκης) και σε μια εθνική βάση δεδομένων (Κεντρική Βάση Δεδομένων).

Το σύστημα προβλέπει έκδοση κάρτας φιλάθλου (ηλεκτρονικό εισιτήριο) αφού κάνει γνωστά στις αρχές πλήθος προσωπικών στοιχείων, ψηφιοποιημένες φωτογραφίες, κωδικούς αναγνώρισης, διαβατήρια, (ακόμα και ποια ομάδα υποστηρίζει ο φιλάθλος). Πάντα με υποχρέωση να ενημερώνει για τυχόν αλλαγές σε αυτά τα στοιχεία.

Κατά την είσοδο γίνεται αυτόματη «ταυτοποίηση» του φιλάθλου και φωτογράφησή του με τη χρήση του υποσυστήματος CCTV και όπως με έμφαση αναφέρει η προκήρυξη «και παραγωγή

ενδείξεων συμβάντων (π.χ. φιλάθλων που έχουν καταγραφεί στο παρελθόν ως ταραχοποιοί)». Αλήθεια ποιοι θεωρούνται ταραχοποιοί από την καθωσπρέπει κοινωνία και τους τρομολόγους της εποχής μας; Ποιος θα δίνει τους χαρακτηρισμούς; Πριν μια εβδομάδα το Ιταλικό Κοινοβούλιο παραχώρησε αυτή την αρμοδιότητα στην αστυνομία, με διαφωνία των μισών βουλευτών της κυβερνητικής πλειοψηφίας και τη συναίνεση της πλευράς Μπερλουσκόνι.

Βασικό σημείο του «πακέτου» είναι η «διαλειτουργικότητα με άλλα συστήματα και υποσυστήματα» των αρχών ασφαλείας. Κάθε σημείο της αθλητικής εγκατάστασης (αγωνιστικός χώρος, κερκίδες, διάδρομοι αποδυτηρίων, εξωτερικός περιβάλλοντας χώρος, χώροι στάθμευσης και προσέγγισης θεατών) είναι ορατό μέσα από τον κόμβο των Αρχών Ασφαλείας. Όποιος προσεγγίζει τον χώρο είναι ορατός από τις κεντρικές υπηρεσίες ασφαλείας, οι οποίες έχουν «τη δυνατότητα πραγματοποίησης αναζητήσεων στη κεντρική βάση δεδομένων, χρησιμοποιώντας τα καταχωρημένα στοιχεία των καρτών φιλάθλων, με σκοπό τον εντοπισμό πιθανών υφιστάμενων ποινών κατόχων καρτών φιλάθλου». Προφανώς, μέσω της αρχής της διαλειτουργικότητας, το ενδιαφέρον δεν θα εντοπίζεται μόνο σε ποινές που αφορούν αδικήματα σχετικά με αθλητικές εκδηλώσεις. Ανά δέκα θεατές τα κέντρα ελέγχου θα διαπιστώνουν και θα ενημερώνουν την κεντρική βάση δεδομένων για τη διαδικασία εισόδου στο γήπεδο (ποιοι θεατές μπήκαν, που κάθονται κλπ). Κανείς δεν θα μπορεί να αποτρέψει την καταγραφή από ποιόν συνοδεύεται κάθε φίλαθλος, και τα βιομετρικά του στοιχεία.

Ενδιαφέρον προκαλεί ότι εκτός από τους ταραχοποιοί, αναφέρεται και η ταυτοποίηση από τις κάμερες των προσώπων VIP. Επίσης η χρήση των συστημάτων όχι μόνο στις αθλητικές, αλλά γενικά σε όλες τις εκδηλώσεις που διεξάγονται στις αθλητικές εγκαταστάσεις

Το προαναφερθέν σύστημα έρχεται να συμπληρώσει το υπόλοιπο δίκτυο παρακολούθησης που αναπτύσσεται σε κάθε άλλη κοινωνική δραστηριότητα. Δεν αφορά μόνο τον αθλητισμό και δεν πρέπει να περιοριστούμε σε μια ρηχή εκτίμηση ότι χάρη σε αυτό θα μειωθεί τουλάχιστον η βία στα γήπεδα κι ας μεταφερθεί όπου να' ναι. Με βάση την ανάλυση περί αθλητισμού που προηγήθηκε, αυτός ο τρόπος σκέψης μπορεί να αφορά μόνο τους ιδιοκτήτες των ΠΑΕ και όσους αισθάνονται πελάτες ενός αθλητικού θεάματος ξεκομμένου από το υπόλοιπο κοινωνικό γίγνεσθαι.

Μια εξίσου σημαντική παράμετρος είναι ότι ορισμένοι από τους ιδιοκτήτες των μεγάλων ΠΑΕ, επενδύουν στη βία και το έδαφος που καλλιεργείται για την χρήση καμερών κι άλλων ηλεκτρονικών συστημάτων παρακολούθησης. Στο τέλος θα φανεί και ποιος ευνοείται οικονομικά από την υπόθεση αυτή, που καταρχήν κοστίζει περίπου 21 εκατομμύρια ευρώ και καλύπτεται από το δημόσιο. Θα δούμε ποιοι γνωστοί ιδιοκτήτες ΠΑΕ συμμετέχουν μέσα από άλλες δικές τους εταιρείες στους διαγωνισμούς για την εγκατάσταση των συστημάτων. Ποιοι έχουν ήδη ετοιμάσει τις δικές τους εταιρείες παροχής ασφαλείας (security), ώστε να ανταποκριθούν στα νέα καθήκοντα που θα τους αναθέσει η πολιτεία. Την διατήρηση της τάξης στα γήπεδα.

Δημόσια ή ιδιωτική αστυνομία;

Αρκετή συζήτηση αναπτύσσεται για την ανάληψη της ευθύνης της τήρησης της τάξης μέσα στα γήπεδα από τις ίδιες τις ΠΑΕ, με ιδιωτικές εταιρείες security. Έχουν διατυπωθεί και προτάσεις για σύσταση ειδικού σώματος της αστυνομίας για τα γήπεδα.

Ως κόμμα είχαμε αποδεχτεί, καταρχήν την υποχρέωση των ΠΑΕ να αναλάβουν το οικονομικό σκέλος της απασχόλησης της δημόσιας αστυνομίας τις Κυριακές στα γήπεδα. Είμαστε υπέρ της καταβολής του 10% από τα έσοδα των εισιτηρίων στο κρατικό προϋπολογισμό ως αποζημίωση.

Με τις νέες εξελίξεις, από τις ΠΑΕ και τη κυβέρνηση προβάλλεται η ανάγκη ύπαρξης ιδιωτικής αστυνόμευσης στη βάση του αγγλικού μοντέλου. Όπου υπάλληλοι των ΠΑΕ έχουν επιφορτισθεί με τις εξής αρμοδιότητες:

1. Σωματικός έλεγχος (και με συστήματα εντοπισμού μετάλλων) στην είσοδο και απαγόρευση εισόδου ατόμων κατά τη κρίση τους
2. Έλεγχος αλκοτέστ εισερχομένων
3. Αποτροπή εισόδου φιλάθλων στον αγωνιστικό χώρο

4. Επέμβαση στις εξέδρες σε περίπτωση ταραχών ή τραυματισμών
5. Κράτηση οπαδών και παράδοσή τους στο αστυνομικό γραφείο μέσα στο γήπεδο

Οι ιδιωτικοί stewarts των αγγλικών γηπέδων δεν οπλοφορούν. Όταν δεν μπορούν να επιβάλλουν την τάξη, αναλαμβάνει η δημόσια αστυνομία. Συνεπώς υπάρχει ένα πεδίο αρμοδιοτήτων που επικαλύπτεται.

Εκτιμάμε ότι το αγγλικό μοντέλο έχει ορισμένα αξιοποιήσιμα στοιχεία, όμως δεν είναι θέσφατο και δεν μπορεί να παραγνωρισθεί η υπόλοιπη κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα στην οποία εφαρμόζεται. Δεν μπορούμε να παραγνωρίσουμε το γεγονός ότι στην Αγγλία υπάρχει μια ασφυκτική κατάσταση όσον αφορά τα ατομικά δικαιώματα. Για κάθε 10 πολίτες αντιστοιχεί και μια κάμερα. Στα γήπεδα, με την αλλαγή και της κοινωνικής σύνθεσης των φιλάθλων, έχει επιβληθεί τάξη. Αλλά στις αγγλικές γειτονιές εξελίσσεται ένας κοινωνικός βίαιος πόλεμος.

Ο Συνασπισμός εκτιμά ότι η παράδοση αρμοδιοτήτων αστυνόμευσης και καταστολής από τη πολιτεία σε ιδιωτικούς φορείς συνιστά σοβαρό πολιτικό θέμα. Η μεταβίβαση της ευθύνης αστυνόμευσης ενός τμήματος της Ελληνικής επικράτειας σε ιδιωτικές εταιρίες δημιουργεί μέσα στον χώρο του γηπέδου μία ιδιόρρυθμη ετεροδικία, αφού Έλληνες πολίτες ευρισκόμενοι μέσα στη χώρα τους δεν θα υπάγονται πια στις κρατικές αρχές, που βάσει του συντάγματος υπόκεινται στον έλεγχο της δημοκρατικά εκλεγμένης βουλής και των αρμόδιων δικαστηρίων. Θα υπάγονται στον ιδιωτικό στρατό του κάθε επιχειρηματία που έχει αγοράσει τα δικαιώματα χρήσης του συγκεκριμένου αθλητικού χώρου. Εάν σήμερα επιτραπεί η ίδρυση και λειτουργία ιδιωτικών στρατών στα γήπεδα, είναι ζήτημα χρόνου η εξάπλωσή τους σε κάθε χώρο επιχειρηματικής δράσης. Θα δημιουργήσουμε στην Ελλάδα του 2007 φέουδα κάποιων επιχειρηματιών, καταργώντας δημοκρατικές κατακτήσεις ενός αιώνα;

Κωδικοποιημένα οι θέσεις του Συνασπισμού

Συνταγματικά δεν μπορεί να απαγορευθεί η ίδρυση ενώσεων φιλάθλων εφόσον πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις. Ποιες είναι αυτές οι προϋποθέσεις, πως ελέγχονται και πια είναι η πολιτική ευθύνη για την μη εφαρμογή της μέχρι σήμερα νομοθεσίας πρέπει να αναδειχθεί. Νομοθετική ρύθμιση για την απαγόρευση πώλησης εισιτηρίων και καρτών διαρκείας από τους συνδέσμους, για κάθε οικονομική εκμετάλλευση εμπορικών σημάτων, σκληρός έλεγχος από τις οικονομικές αρχές και ότι προβλέπει η νομοθεσία περί οικονομικών και φορολογικών στοιχείων.

Δεν αποδεχόμαστε λογικές που θεωρούν τον κάθε φίλαθλο εν δυνάμει χούλιγκαν, επομένως καταγγέλλουμε τα ηλεκτρονικά συστήματα Ορφανού. Ο Συνασπισμός δεν αποδέχεται τη λειτουργία τέτοιων συστημάτων, ενάντια στα ατομικά και συλλογικά δικαιώματα. Ο Συνασπισμός στη Βουλή έχει καταψηφίσει το νόμο βάσει του οποίου επετράπη η εγκατάσταση των καμερών και θεσμοθετήθηκε το ηλεκτρονικό εισιτήριο.

Η πρόσκαιρη πάταξη ενός φαινομένου δεν είναι λύση αν δεν δημιουργηθούν προϋποθέσεις μη επανεμφάνισής του. Χρειάζεται προληπτική πολιτική:

1. Άμεση εφαρμογή πολιτικών ανάπτυξης του αθλητισμού στα σχολεία και ενίσχυση των αθλητικών δραστηριοτήτων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης
2. Πολιτικές αγωγής και φιλάθλου πνεύματος των νέων
3. Πολιτική εκδημοκρατισμού του σωματειακού αθλητισμού, άνοιγμα των σωματείων και απαλλαγή από το παραγοντικό-πελατειακό μοντέλο
4. Πολιτική διαφάνειας στις οικονομικές πράξεις των ΠΑΕ και ενίσχυσης στα μητρικά ερασιτεχνικά σωματεία
5. Πολιτική ενσωμάτωσης των φιλάθλων στη ζωή του σωματείου και συμμετοχής τους στη λήψη σημαντικών αποφάσεων.
6. Θεσμοθέτηση του συνηγόρου του φιλάθλου στα πρότυπα άλλων ευρωπαϊκών χωρών

7. Τέλος στις χαριστικές πολιτικές ρυθμίσεις στις αθλητικές ανώνυμες εταιρείες
8. Επιβολή ποινών στις ΠΑΕ οι οποίες ανέχονται την έκφραση βίας και ρατσιστικού μίσους
9. Έλεγχος και όχι ατιμωρησία στα οπαδικά μέσα μαζικής ενημέρωσης
10. Ασφαλής σχεδιασμός των γηπέδων με έμφαση την ακεραιότητα των θεατών
11. Απέναντι στην φυλάκιση χωρίς αναστολή κι εξαγορά που έχει θεσμοθετηθεί με βάση τον αθλητικό νόμο (εν είδη αντιπρομοκρατικού και συχνά για μικρότερα αδικήματα), με ισχύ μέσα κι έξω από τα γήπεδα, αλλά κι αλλού αν θεωρηθεί ότι η παράβαση έγινε με αφορμή αθλητική εκδήλωση, δεν είναι δυνατό να επικρατεί ατιμωρησία για τους ηθικούς αυτουργούς και μεγάλους παράγοντες που υποδαυλίζουν τα επεισόδια.

αλλά και μέτρα που μπορεί να θεωρηθούν κατασταλτικά χωρίς να θίγουν ατομικά δικαιώματα:

1. Παρεμπόδιση παρακολούθησης αγώνων σε άτομα που έχουν καταδικασθεί για πράξεις βίας σχετικές με αθλητικούς αγώνες. Όχι όμως εφαρμογή μεθόδων βιομετρικής ταυτοποίησης χαρακτηριστικών, με βάση το μοντέλο της Ολλανδίας και της Αγγλίας (ταυτοποίηση φωνής και βραχιολάκια με πομπούς).
2. Εξασφάλιση της ασφαλούς ατομικής μετακίνησης (όχι όμως οργανωμένης) οπαδών μιας ομάδας στο γήπεδο της άλλης, εξασφάλιση εισιτηρίων και ειδικής εξέδρας για αυτούς κι όχι συνολική απαγόρευση μετακίνησης. Υπενθυμίζουμε ότι σύμφωνα με τη σχετική οδηγία ψήφισμα του Ευρωκοινοβουλίου (από 10-6-1996) τα αθλητικά γεγονότα είναι πολιτιστικά γεγονότα και πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτά όλων των στρωμάτων της κοινωνίας.
3. Ελεγχόμενη κι όχι μαζική πώληση εισιτηρίων
4. Απαγόρευση και ποινικοποίηση της κατοχής και εισαγωγής οινόπνευματων ποτών στα γήπεδα
5. Απαγόρευση εισόδου με επικίνδυνα αντικείμενα
6. Εγκατάσταση σκάνερ
7. Ελεγχόμενη και όχι μαζική είσοδος φιλάθλων

Παραμένει η υποχρέωση των ανωνύμων αθλητικών εταιρειών να καλύπτουν το οικονομικό κόστος της απασχόλησης της δημόσιας αστυνομίας στους αγώνες των ομάδων τους. Οι υπάλληλοι φύλαξης των ΠΑΕ δεν επωμίζονται αρμοδιότητες που δεν απορρέουν από το ελληνικό σύνταγμα, ή που ξεπερνούν τα συνταγματικά κατοχυρωμένα δικαιώματα των πολιτών ή παραβιάζουν τα προσωπικά δεδομένα, πέραν του ελέγχου του εισιτηρίου των φιλάθλων κατά την είσοδο, την υπόδειξη της αναγραφόμενης θέσης στο εισιτήριο και της αποτροπής εισόδου φιλάθλων στους αγωνιστικούς χώρους. Είναι δυνατή η δημιουργία ειδικού σώματος της δημόσιας αστυνομίας, κατάλληλα εκπαιδευμένου σε μια στρατηγική και σχεδιασμό πρόληψης επεισοδίων. Με αξιοποίηση της επιστημονικής γνώσης σχετικά με τις βίαιες συμπεριφορές οπαδών και σκοπό την ψυχραιμη αντιμετώπιση. Η δημόσια αστυνομία αναλαμβάνει την απομάκρυνση ατόμων που βρίσκονται υπό την επήρεια αλκοόλ και τον σωματικό έλεγχο.

Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, πολιτεία, ΠΑΕ και δημόσια αστυνομία έχουν το μερίδιο ευθύνης που τους αναλογεί και αποτελούν μαζί με τους οπαδούς μέρος του συνολικού προβλήματος της βίας στα γήπεδα.

Ο Συνασπισμός αντιμετωπίζει με ιδιαίτερη ευαισθησία και προσοχή τους χώρους φιλάθλων και ένα νεανικό ακροατήριο, το οποίο ενώ σήμερα ψάχνει διεξόδους και κοινωνικά βρίσκεται κοντά στα κελεύσματα της αριστεράς, παρασύρεται από άλλες δυνάμεις και λογικές μένοντας πολιτικά ανενεργό.

Το παρόν κείμενο αποτελεί την εισήγηση του Αθλητικού Τμήματος του Συνασπισμού, η οποία εγκρίθηκε σε συζήτηση της Π.Γ. του κόμματος τον Απρίλιο του 2007.